

10310

1381

Notiser etc. utan datum

” – – – strömen i Forsnäsi¹ hwars andra halfdel Gysle i Fallarås² med sin hustru Chirstin Symeonsdotter hade år 1381 gifwet vnder prästins bord i Swnde³.”

Notis – under sidrubriken ”Ydre härad” – i hs B 22 (från 1700-talet), pag. 87, Linköpings stadsbibliotek, Stiftsbiblioteket. SDHK nr 11808.

Om orterna i Ydre härad se DMS, Småland 4:6.

Jämför SDHK nr 13224.

¹ Forsnäs i Sunds socken. ² Fallarås i Norra Vi socken. ³ Sunds socken.

”Sammedagh in lade wälborne Linorm Stråle itt brief gifuit af Hindrich Suijnakulla, daterat 1381; der vthi för meles att hafuer såltt Niclas Bondasöner tuå tredingar af strömmen wid Brunshult¹.”

Omnämmande i Östra härads dombok 1632 30/6, Landsarkivet i Vadstena.

SDHK nr 11806.

Om Henrik Svinakula se DS nr 10433 med kommentar.

Om Brunshult se J. Agertz, Om ortnamn i Jönköpings län (2008), s. 72.

¹ Brunshult i Skede socken.

”År 1381 utgaf lagman Kiettil Olofson råbref emellan Masko och Nousis sochnar.”

Anteckning i hs S 175, pag. 148, Uppsala universitetsbibliotek.

SDHK nr 11807.

Om Kettill Olofsson som underlagman i Finland 1372–1382 se kommentar till DS nr 10332.

Jämför ett rågångsbrev från 1404 (FMU nr 1183) utfärdat av Klas Fleming.

A. ”Göstaff Mattzson solde sin hustrus godz hennes bröder Niels och Haraldh Karlson 1381.”

Anteckning av Peder Månsson Utter i Collectanea genealogica, hs Genealogica 41, fol. 119r, Sv. Riksarkivet.

B. ”Göstaff solde sin hustrues godz henes bröder Nils och Hareld.”

Anteckning i hs X 1, fol. 81r, Uppsala universitetsbibliotek.

5 C. ”Jtem Göstaff Matzsons breff med huilcket hann wpläter Niels Carlsson och Harald Carlsson. Hann fick medh thens syster allth thet gods ehvar ssom helst thet ligger ther med allt them emillan bleff förlickt anno 1381.”

6 med] Härefter them överstruket.

Anteckning i hs U 269a, pag. 29, Uppsala universitetsbibliotek.

SDHK nr 11810.

Om Gustav Mattsson, som ej är identisk med riddaren Gustav Mattsson (sjuuddig stjärna), se S. Östenson i PHT 1975, s. 66, samt notis 1380 utan dag (DS XI:5, s. 930; SDHK nr 11569); om dennes hustru Iliana Ragvaldsdotter, som var halvsyster till Nils och Harald Karlsson, se testamente 1378 8/10 (DS nr 9814).

Om bröderna Nils och Harald Karlsson (Stubbe) se SMV I, s. 72. Se även brev 1370 2/9 (DS nr 8184) och S. Engström, Bo Jonsson I (1935), s. 11–12 med not 41.

A. ”Larentz Philpuson bortbütte meth Måns Bengtson allan byn i Asbo¹ och Asbo sochn för allan byn i Säby² vdi Säby sochn anno 1381.”

Anteckning av Peder Månsson Utter i Collectanea genealogica, hs Genealogica 41, fol. 17r, Sv. Riksarkivet.

B. ”Jtem Larentz Phillpusons breff han bytte med Månss Benchtsson och gaff ho[n]um allan byn Asbo i Aasbo sochen j Osthergothlandh och alt thet godz Simon Eleffson atthe j Werendhe för allan byn j Saebÿ i Saebosochen j Widbo³ i Lincopings bissdöme. Ac[tum] anno 1381.” 5

Anteckning i hs U 269a, pag. 33, Uppsala universitetsbibliotek.

SDHK nr 11811.

Om väpnaren Lars Filipsson (Magnus Marinassons ätt) se ÄSF I, s. 171; om riddaren Magnus Bengtsson (Ulv) se ÄSF I, s. 303.

4 honum] hounm *ms.* 6 Actum] Acci[.]n *som det förefaller (felskrivning) ms (näst sista bokstaven svårtolkad). Jfr actum i övriga notiser på samma sida.*

¹ *Asbo i Asbo socken.* ² *Säby i Säby socken.* ³ *Vedbo härad.*

”Matz Erichson i Bollböle¹ hafuer Boo Jönssons Sweriges rijkes marskes bref gifwit anno 1381 till frelsismanna tienst.”

Anteckning i Jesper Mattsson Kruus förteckning från 1618, pag. 262, Nationalbiblioteket, Helsingfors.

SDHK nr 11819.

Tryckt: W. G. Lagus (ed.), Undersökningar om finska adelns gods och ätter (1860), s. 52.

Regest: FMU nr 903.

Om Bollböle (i Pargas socken) se E. Anthoni, Finlands medeltida frälse och 1500-talsadel (1970), s. 97 not 2, s. 222 och 255.

Texten här utgiven efter Lagus, eftersom foto ej kunnat tillhandahållas 2020.

¹ *Bollböle i Pargas socken.*

”Kiöpebreef på Wahla¹ i gamle Wester Reka sockn. Anno 1381.”

1 sockn] *Uppenbarligen felskrivning för härad.*

¹ *Möjligen avses Vallby i Säterbo socken (nu Arboga stad). Området hörde fram till 1622 till Västerrekarne härad, vilket kunde föranleda formuleringen ”gamle Wester Reka (härad)”.*

Anteckning i "Registraturbook" (från 1677), Tidöarkivet, vol. 1, pag. 12, Sv. Riksarkivet.
SDHK nr 11820.

"Kättil Nilsons heredzhöfddingx j Östrerekerne fastebreff på et öres land jord j Ödhnastum¹ j Husebybyring² sockn, som han fastede och vplot Husebybyring kyrckie för 20 mark penningar. Datum 1381."

Anteckning i hs B 31, pag. 218, Sv. Riksarkivet.
SDHK nr 11822.

Om Kettel Nilsson (flankbåge), underhäradshövding i Östrerekerne, se kommentar till DS nr 10319.

1 fastebreff] faste över raden och här insignerat.

¹ Önsta i Husby-Rekarne socken. ² Husby-Rekarne socken.

"Köpebreff på then triding som her Sten Bencsson riddere Sweriges marsk borde haffue epter Nilse hustru i Orlunda¹, som samme Nils medh wilie drap, huilken triding han selier Wastena Clöster för 6 mark penningar. Datum 1381."

Notis i Rasmus Ludvigssons förteckning över Gustav Vasas släkts donationsbrev till Vadstena kloster, Arv och eget, vol. 41:1, pag. 350, Kammararkivet, Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11823.

Om riddaren Sten Bengtsson (Bielke) se SRM s. 73.

¹ Orlunda i Orlunda socken.

"Tu doombreff ther både häredzhöfddingen oc lagmannen döma Hemming Olson till itt ortugland iord i Österby¹, huilkit kyrkiopresten her Olaff j Dingtuna honom frånwellat hade j 6 år. Datum 1381."

Notis – under sidrubriken "Prebenda patronorum vj Westras" i förteckning från 1540-talet, hs B 19 c, nr 127, Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11824.

Om kyrkoherden Olof i Dingtuna se G. Ekström, Västerås stifts herdaminne I:2 (1949), s. 30.

1 Tu] Föregås av Österby i marginalen.

¹ Österby i Dingtuna socken.

"1381. Ragwaldh i Windistom¹ vnderheredzhöfddingh och Labbä Garp försegla ett testament breff; deres signet

Notis – under sidrubriken "Numero XVIII. Munketörps kyrckios gamla jorebreff" – i hs B 22 (från 1640-talet), pag. 59, Sv. Riksarkivet.

¹ Vinstena i Vassunda socken.

SDHK nr 11825.

En Ragvald i Vinstena förekommer som faste i brev 1404 28/10 (SD nr 498).

Om Labbe Garp se brev 1402 15/6 (SD nr 188), där han omnämns som tidigare innehavare av jord i Bolunda i Kolbäckes socken.

Om Vinstena se DMS, Uppland 1:10, s. 217.

10311 (1381 början av året) (Reval)

(Rådet i Reval) meddelar (Bo Jonsson, drots i Sverige) att man såsom sitt sändebud skickar brevisaren Herman van der Lippe, rådman (i Reval), till vilken mottagaren ombeds ha full tilltro. Komturen i Reval har underhandlat med utfärdarna om att de ska beslagta den egendom som finns (i Revals hamn) och som tillhör borgarna i Dorpat; på detta har utfärdarna svarat att det skulle strida mot den jurisdiktion de har att följa i fråga om köpmännen. Utfärdarna ombads därför av komturen att överlägga med (Bo Jonsson) rörande detta och skickar nu (ovannämnda) sändebud; de ber brevmottagaren att inte försvåra läget genom att beslagta egendomen, eftersom detta i hög grad skulle strida mot den rättsskipning de är skyldiga att följa i fråga om köpmännen. Om brevmottagaren måste slutföra eller sakföra detta ärende med Dorpatborgarna, vill man att så görs endast i brevmottagarens områden, varvid brevmottagaren kan visa hänsyn mot utfärdarnas svåra belägenhet; detta eftersom de är bundna att agera gemensamt med städerna i detta område i enskilda frågor som rör den gemensamma handeln. Eftersom de alla är förenade i hansan skulle detta dessutom kunna läggas dem till last i såväl Flandern som Novgorod eller vart än utfärdarna eller deras underlydande skulle bege sig.

Avskrift eller koncept på papper, TLA.230.1.BA1-I, fol. 45r, Tallinna Linnaarhiiv, Tallinn.

SDHK nr 44946.

Tryckt: LECUB II, nr 1023 (med datering "ums J. 1365"); Hans. UB IV, nr 706 (med datering "Anfang 1381").

Om Herman van der Lippe, känd som rådman i Reval från och med 1351, se LECUB II, nr 923. Angående tillnamnet van der Lippe (de Lippe, de Lippia) se B. Sundqvist, *Deutsche und niederländische Personenbeinamen in Schweden bis 1420* (1957), s. 229 f.

Brevet saknar datering men har här förts till början av 1381 (så även i Hans. UB). Bo Jonssons klagomål mot staden Dorpat (Tartu) framgår av ett brev från (1380) 18/10 (DS nr 10259), vilket dock i huvudsak gäller beslagtagna tyger tillhörande staden Reval.

Om Bo Jonssons tvist med Dorpat se även DS nr 10426.

Sincere subiectionis · debiteque seruitutis · salute preintellecta · Vestre dominacioni insigni · *Hermannum* de Lippia · nostri consulatus socium · presencium exhibitorem · transmittimus · cui in omnibus et singulis · que vobis · nomine nostro · insinuando retulerit · velud si personaliter vna vobiscum loqueremur · fidem adhibeatis creditiuam · Presertim vos scire cupimus · quod · dominus commendator¹ *Reualiensis* · nobiscum tractabat · ad nos respectum habendo · quod bona · ciuium *Tharbatensium* · iuxta nos existencia · occuparemus arreslando · cui diximus · quod hoc maxime contra nostram jurisdictionem · cum mercatore foret · Quapropter · dominus noster commendator predictus · retulit · quod hoc apud vos negociando expediremus · exquo nuncium nostrum · vobis legare · nos oporteret · Quare

5

3 nostro] *Härefter bokstäverna ve (jfr velud) överstrukna.*

¹ För ordet i betydelsen 'komtur', d.v.s. Tyska ordens ledare i Estland, se *GMLS*: commendator. Jfr även DS nr 7180.